

عوامل ضد میکروبی Antimicrobial

داروهای ضد میکروبی موادی هستند که باعث از بین رفتن یا توقف رشد میکروارگانیسم ها نظیر باکتری ها، قارچ ها و تک یاخته ها و ویروس ها می شوند، مواد ضد عفونی کننده یا گندزدا نیز مواد ضد میکروبی هستند که بر روی اشیاء غیر زنده و یا خارج از بدن استفاده می شود.

عفونت در واقع فرایندی است که در طی آن میکروب های بیماریزا (باکتری، ویروس، قارچ و...) به بدن میزبان حمله کرده، رشد و تکثیر یافته و در نهایت باعث آسیب رساندن به بدن میزبان می شود.

هر چند برخی از آنتی بیوتیک ها (وسیع الطیف ها) علیه انواع گسترده ای از عفونت ها مؤثر هستند ولی مهم است بدانیم که هیچ آنتی بیوتیکی نیست که بتواند همه عفونت ها را درمان کند. از طرفی آنتی بیوتیک ها نمی توانند بر علیه بیماری های ویروسی مؤثر واقع شوند.

استفاده از آنتی بیوتیک ها در درمان بیماری های ویروسی (نظیر سرماخوردگی، آنفولانزا، بسیاری از سرفه ها، برونشیت حاد ویروسی، فارنژیت و گاستروانتریت های ویروسی):

- ✓ نه عفونت را درمان می کند.
- ✓ نه مانع از سرایت بیماری می شود.
- ✓ نه حال بیمار را بهتر می کند.
- ✓ ممکن است عوارض جانبی خطرناکی را برای بیمار ایجاد کند.
- ✓ باعث گسترش مقاومت آنتی بیوتیکی می شود.

عوارض جانبی آنتی بیوتیکها:

عمدتا شامل ناراحتی های ملایم گوارشی، تهوع، اسهال یا مدفوع نرم است. بعضی آنتی بیوتیکها ممکن است حساسیت به نور آفتاب ایجاد کنند.

در صورت داشتن عوارض زیر پزشک را حتما در جریان قرار دهید : استفراغ، اسهال آبکی شدید، دردهای شکمی شدید، پلاکهای سفید بروی زبان، وجود ترشح یا خارش در واژن.

حساسیت دارویی :

بعضی از افراد به بعضی گروههای آنتی بیوتیکها (عمدتا گروه پنی سیلین ها) حساسیت دارند. علائم حساسیت عبارتند از دانه های ریز و قرمز پوستی، خارش، کهیر، تورم لب، صورت و زبان و در موارد شدیدتر سختی در تنفس و افت فشار خون می باشد.

توصیه هایی در ارتباط با مصرف آنتی**بیوتیک ها:**

در صورت سابقه حساسیت دارویی، حتما پزشک خود را در جریان قرار دهید.

در صورت بارداری یا شیردهی پزشک خود را از وضعیت حاضر مطلع سازید تا داروی آنتی بیوتیک مناسب را انتخاب نماید.

هنگام مراجعه به پزشک، با پزشک خود در مورد داروهایی که مصرف می کنید صحبت کنید تا تداخلات احتمالی با داروهای آنتی بیوتیکی به حداقل برسند.

در مورد نحوه مصرف آنتی بیوتیک خود و تداخلات آن با غذا با داروساز مشورت نمایید. چرا که مصرف برخی از مکمل ها و مواد غذایی از قبیل شیر و لبنیات و مکمل های آهن، کلسیم و ... می توانند جذب برخی از آنتی بیوتیک ها از قبیل تتراسایکلین، سیپروفلوکساسین و ... را کاهش دهند.

در خانم ها، مصرف آنتی بیوتیک ممکن است منجر به عفونت

قارچی واژن شود. علائم این نوع عفونت قارچی ممکن است شامل خارش، سوزش، درد در زمان نزدیکی و افزایش ترشحات واژن باشد.

آنتی بیوتیک ها ممکن است سبب کاهش اثربخشی داروهای خوراکی ضد بارداری شوند. چه بسا لازم باشد در طول دوره درمان با آنتی بیوتیک، از سایر روش های جلوگیری از بارداری استفاده شود. در این گونه موارد باید از داروساز یا پزشک مشاوره بگیرید.

در صورت ابتلا به بیماری های زمینه ای از قبیل فاویسم، کم خونی داسی شکل، بیماری های کلیوی و کبدی و ... پزشک خود را مطلع سازید.

علل بروز مقاومت میکروبی چیست ؟

در بسیاری از موارد توانایی باکتری ها در خنثی سازی اثر عوامل ضد میکروبی یا مقاومت میکروبی به واسطه استفاده بیش از اندازه و نابجا از آنتی بیوتیک ها به وجود می آید که مصادیق آن عبارتند از:

- ✓ تهیه و نگهداری آنتی بیوتیک در منزل و مصرف خودسرانه و بدون تجویز پزشک توسط فرد بیمار
- ✓ استفاده از آنتی بیوتیک ها در درمان بیماری هایی نظیر سرماخوردگی و آنفولانزا که عامل ایجاد کننده آنها اغلب ویروس است.
- ✓ اعمال فشار بر پزشک معالج و درخواست آنتی بیوتیک خصوصاً تزریقی
- ✓ تماس نابجا با بیماران مبتلا به بیماری های عفونی
- ✓ مصرف نابجا و بیش از حد از مواد ضد عفونی کننده و گندزدا
- ✓ عدم دقت در تجویز آنتی بیوتیک های مؤثر توسط پرسنل درمانی (بخصوص برای اطفال)
- ✓ مصرف ناصحیح آنتی بیوتیک توسط بیماران (عدم رعایت مقدار صحیح مصرف، فواصل زمانی مصرف دارو و کامل نکردن دوره مصرف)
- ✓ درمان حیوانات مولد غذا با آنتی بیوتیک هایی که در درمان انسان بکار می روند. چرا که باکتری های مقاوم به آنتی بیوتیک در حیوانات

به داروهای ضد میکروبی یک تهدید جهانی

معاونت غذا و دارو
شبکه بهداشت و درمان شهرستان نی ریز
زمستان 91

✓ داروهای آنتی بیوتیک را مطابق دستور پزشک و سر ساعات معین شده مصرف نمایید چرا که آنتی بیوتیک تجویز شده زمانی مؤثر خواهد بود که به طور صحیح مصرف شود.

✓ داروهای آنتی بیوتیک خود را برای بیماری دیگران پیشنهاد نکنید حتی اگر علائم شما یکسان باشد.

✓ در مورد نحوه مصرف صحیح آنتی بیوتیک ها با پزشک یا داروساز مشورت نمایید. مصرف نادرست آنها ممکن است جذب این داروها را تحت تأثیر قرار داده و سبب کاهش یا حذف اثر آنها گردد.

✓ در صورت فراموش کردن دوز مصرفی یا اشتباه در نحوه مصرف با پزشک یا داروساز مشاوره نمایید.

✓ در صورتی که پس از اتمام داروی آنتی بیوتیک، علائم بیماری هنوز ادامه پیدا کرد، به جای تهیه دوباره همان آنتی بیوتیک و تجویز خودسرانه آن حتماً به پزشک مراجعه نمایید.

✓ در صورت داشتن سابقه مصرف آنتی بیوتیک در زمانی که به پزشک مراجعه می کنید حتماً اطلاعات کافی را در زمینه آنتی بیوتیک مصرفی خود در اختیار پزشک قرار دهید.

✓ از نگهداری داروهای آنتی بیوتیک باقی مانده احتمالی و از مصرف خودسرانه آنها جلوگیری نمایید. زیرا آنتی بیوتیک تجویز شده روی همان عفونت بخصوص، مؤثر بوده و صرفاً برای شما در آن ایام تجویز شده است.

منبع :

▪ دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مقاومت

از سه طریق می تواند به انسان منتقل شود (مصرف فرآورده های این حیوانات، تماس مستقیم و غیرمستقیم با این حیوانات و محیط).

استفاده بیش از حد یا نادرست از آنتی بیوتیک ها . یعنی مشارکت در گسترش مقاومت در باکتریها.

مصرف صحیح آنتی بیوتیکها توسط بیمار و کامل کردن دوره مصرف.نه تنها به از بین رفتن کامل عامل عفونت و جلوگیری از ایجاد میکروارگانیسمهای مقاوم در خود بیمار کمک می کند. بلکه از گسترش مقاومت میکروبی در سطح جامعه نیز می کاهد.

← **سایر راهکارهای پیشگیرانه در جهت جلوگیری از ایجاد و**

گسترش مقاومت میکروبی عبارتند از:

✓ از تماس غیرضروری با بیماران مبتلا به بیماریهای عفونی پرهیز فرمائید.

✓ در صورت داشتن بیماری های ویروسی از قبیل سرماخوردگی، از مصرف خودسرانه و بدون تجویز پزشک داروهای آنتی بیوتیک جلوگیری نمایید.

✓ در صورت ابتلا به بیماری های ویروسی از پزشک تقاضای آنتی بیوتیک نکنید و پزشک را برای تجویز آنتی بیوتیک تحت فشار قرار ندهید.

✓ دوره درمان را حتی در صورت بهبود علائم کامل نمایید. چرا که با بروز علائم درمان الزاماً میکروب های بیماری زا به طور کامل از بین نمی روند.

✓ واکسیناسیون بموقع احتمال بروز بیماری های میکروبی و در نتیجه میزان نیاز به مصرف آنتی بیوتیک ها را کاهش می دهد که خود گامی بزرگ در جهت کاهش بروز مقاومت های میکروبی است.